

אברהם גרינבוים

איטשע-מאיר שפילרין

געבוירן אין ראָסטאַוו אין 1891, אפֿשר אין אַ משפּחה פֿון גערער חסידים (לויט זײַנע נעמען און זײַן זאָגעניש אין אַן אַרטיקל אַז זײַן טאַטע איז פֿון וואַרשע). ווייניק וואָס געשריבן, דאָס דאָ איבערגעשריבן ביכל איז זײַן איינציקע פּובליקאַציע אין בוך פֿאָרם. ס׳איז מעגלעך אַז איר איז אַוועקגעגאַנגען פֿון ייִדאָרבעטעט -- אַזוי האָט מען עס גערופֿן אין ראָטנפֿאַרבאַנד -- באַצײטן. ווי געוויסט איז די דאָזיקע אַרבעט געוואָרן פּראָבלעמאַטיש אין די שפּעטע צוואַנציקע יאָרן און שפּעטער געפֿערלעך ביז גאָר. אין אַ בריוו רײַזענען שרײַט ער אַז זײַן הויפּטפֿאַך איז ניט לינגוויסטיק נאָר פּסיכאָטעקניק. שפילרין האָט שטודירט אין היידלבערג [העידעלבערג] און איז געבליבן אין דײַטשלאַנד ביז נאָך דער ערשטער וועלט-מלחמה. אין די מלחמה יאָרן האָט ער זיך באַטייליקט אין מאַרטין בובערס באַוויסטער צײַטשריפֿט דער יודע, איין מאָל מיט אַן ערנסטער רעצענזיע וועגן הערמאַן שטראַקס יודישעס ווערטערבוך (דאָרטן, 1916/1917, ז. 636-633) און דאָס צווייטע מאָל וועגן דעם זעלבן מעכאַבערס יודיש-דײַטשע טעקסטע (דאָרטן, 2 [1917], ז. 285-288). אין די רעצעניעס קריטיקירט שפילרין שטאַרקס טראַנסקריפציע אָבער איס מאָלע היספּיילעס איבער זײַנע כאַלוצישע אַרבעטן. אין ראָטנפֿאַרבאַנד האָט שפילרין געאַרבעט דריי יאָר (1919-1921) אין טביליסי און דערנאָך אין מאַסקווע וווּ ער איז געווען דער ערשטער לערער וואָס האָט געלייענט אַ קורס פֿון ייִדיש אויף ייִדיש אין דעם צווייטן מאַסקווער מעלודישן אוניווערסיטעט. דאָרטן האָט ער געלערנט ביז 1928. זײַן שפּעטערדיקע גורל איז ניט באַקאַנט, אָבער זײַן נאָמען איז ניט אין די רשימות פֿון די קולטור-טוערס וואָס זײַנען געוואָרן קרבנות פֿון סטאַלין-טעראָר.